

"Türkler, açtıkları gedikten içeriye dajacakları sırada, semada, etrafa ışık saçan altundan bir haç ile beyazlara bürünmüş güzel bir kadın görmüşler ve bu mucizeden ürkererek derhal kaçmışlar." Fakat, Türklerin güzel bir kadın karşısında korkmaktan ziyade şahlanmalarını beklemek akla daha yakın gelmektedir.

Sultan İkinci Mehmed Mısırı aldıktan sonra, Roma'yı zaptetmeyi düşünüyordu. 150 kalyonun başında Gedik Ahmed Paşa Otranto şehrinin hâkimi bulunuyordu. Napoli Kralığı bütünüyle Türklerin hâkimiyetine geçmek üzereydi. Roma korku içinde titriyordu. Bu korkunç akının gevşek hıristiyan prensleri tarafından durdurulması mümkün olamazdı. Fakat, 1481 senesinde, hiç beklenmedik bir hadise zuhur edecekti. Bir karın sancısı Fâtîhî Sultan Mehmed'i 53 yaşında alp ebediyete intikal ettirdi.

Volter'in, yukarıda naklettiğimiz, büyük padişah Fâtîh Sultan Mehmed Han ve Türkler hakkındaki düşünce'lerini ihtiva eden kitabını, acaba sayın profsör Runciman okumamış mıdır? Bunun mümkün olabileceğini sanmıyoruz. Biz, Volter gibi, hakikatleri apaçık bir surette aksettirmekten kaçınmayan vicdan ve şeref sahibi bir çok ecnebi yazar ve fikir adamlarının mevcudiyetine inanmaktayız. İnandığımız diğer bir husus daha vardır ki, o da, pek çok mutaassıp hıristiyan düşünürleri gibi, profsör Runciman'ın da Fâtîh hakkında, bir ilim adamına yakışmayacak şekilde, bir sürü yalan uydurması sebepleri, cihanda eşine ender rastlanan bu büyük İslâm hükümdar ve serdarının otuz yıl içinde Memlekete, ikisi İmparatorluk olmak üzere, büyüklü küçüklü onyeddi devlet ihlak, ikiyüzden fazla şehir fethetmesinden ileri gelmektedir. Hangi hıristiyan hükümdarı bu ölçüde bir başarıya ulaşabilmiştir?

Runciman'ın mahut kitabının bir hülâsası Londra'nın meşhur "Times" gazetesinde neşredilmek suretiyle geniş halk kütellerinin nazarı altına da arz edilmiştir. İstanbul'un fethi hadisesi ile Fâtîh Sultan Mehmed'in şahsiyetini hakikatle asla alakası olmayan yanlış bir zaviyeden aksettiren profsörün isnatlarının iftira ve tezdirden ibaret bulunduğunu delilleriyle isbat etmek, yukarıda da belirttiğimiz gibi, fikir adamlarımızla tarihçilerimizce terettüp eden bir vazifedir. Bunu efkârı umumiye kendilerinden beklemektedir.

Türk Yurdu mecmuasının haziran 1965 tarih ve 312 sayılı nüshasında "Fâtîh Sultan Mehmed" başlığı altında intişar eden yazımda da anlattığım gibi, 1926 yılında Paris'de Konferenca salonlarında Fâtîh Sultan Mehmed hakkında verilen bir konferansta hazır bulundum. Şimdi ismini hatırlayamadığım hatibin bir saatten fazla devam eden konuşması sırasında dinleyicilerin sık sık coşkun bir şekilde alkışlamalarını gözlerimin önünde tecessüm ettirirken, aradan uzun zaman geçmiş olmasına rağmen, bu gün dahi heyecanlanırım.

İSLÂM EKONOMİSİ

Av. Behçet HÜRESİN

"İslâm insanı ne ruhtan ibaret görür, ne de maddeden; Onun ruhu ancak bedeniyle beraber olduğu zaman yaradanına muhatap olmaya yükselir. Ve bu yükseliş onu şerefli sorumluluklarla mükellef kılar. Yoksa, mücerret ruhun insan olma haysiyetini taşıyan herhangi bir mükellefiyeti yoktur. Ve yine ruhsuz bir maddenin de ancak leş kadar bir değeri vardır... Demek ki, İslâm insanı bütün cepheyle tanır ve ona göre cevaplandırır. İnsan, bazı geri zekâlıların kısır zihniyetlerle izaha kalkıştıkları gibi, sadece mideden ibaret değildir. Onda haz ve elemelerin kaynağı bilinen bir kalp; hayrı şerden, iyiyi kötüden, doğruyu eğriden ayırt eden ideolojiyi seçme istidadında olan bir akıl, ve ebedi olma arzusunun geliştirdiği bünyevî bir türeme iştahı vardır..." dedikten sonra devam ederek "İslâm, insanı sadece mideden ibaret görme geriliğinden münezzehe olduğu için meselelere yalnız iktisadî açıdan bakmaz. Ama ekonomik problemleri küçümseyerek kifayetsiz insan zekâsına da terketmez. Onu, ahlâk gibi, hukuk gibi, politika gibi içtimai meseleler olarak, emrine ve himayesine alıp, kontrolüne tabi tutar."

Yukardaki şahane ve veziz ifadeler bana ait değildir. O ekonomik problemleri küçümseye küçümseye İslâm âlemini bugünkü ele muhtaç hale getiren saf hayalperestlerin, ya da iktisadî büyüte büyüte putlaştırınların safsatalarının üstüne çıkabilmiş bir müellif olarak gördüğüm M. Sa'it Çekmegil Beyefendiye aittir.

Değerli iktisatçımız Çekmegil "İktisat Anlayışımız" adlı kıymetli eserinde iktisatta önemli bir unsur olan FERT ve CEMİYET'i şöyle özetliyor:

"... İslâm'da cemiyetin en büyük vazifesi ferdin, ebedi saadeti için yaptığı bütün çalışmalarında, yardımıcısı olmaktır. Cemiyetin kudsiyet ve vazgeçilmez değeri işte bundandır. Bir cemiyet ki, fertlerinin ebedi istikballerini kazanabilmek için açık yollarını keyfi nizamlarıyla tıkıyor veya zorlaştırıyorsa, işte o zaman o cemiyetteki bütün fertlerin, ebediyetlerini kazandıracak yegâne işi Hak ve hukuk nizamına bağlı cemiyeti tekrar teessüs ettirmek için bütün gayretlerini seferber etmektir. Bu işi unutan veya ikinci plâna bırakan her fert - ne kadar ibadet ederse etsin ve ne kadar iyi niyetliyim derse desin - kendini ve kendi gibilerden başkasını kandıramaz. İbadet zannettikleri amellerinin hiçbirisi Rıza-i İlâhî'yi kazandıramaz." Buraya, gayabi hürmet ve sevgilerim olan muhterem müellifimizin müsaadeleriyle, GÜCÜ YETTIĞİ halde gayret sarfetmiyorsa, cümlesini ekleyeceğim.

Bir hukukçu arkadaşımı mütalâa ederken görüp aldığım bu önemli eseri döne döne okudum. Aziz yurdumuzda ne büyük hakikatlerin dile geldiğini görerek göğsüm kabardı. Asırlarca milletten saklanan gerçekleri bu kitapta buldum.

Düşünen gençliğe tavsiye ederim.